

Best Practice

ประจำปี ๒๕๖๔

การขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
บ้านโพนสูง หมู่ที่ ๔ ตำบลหมื่นไวย
อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

เสนอ

นางสาวเมตตา สินยบุตร

ผู้ตรวจราชการกรมการปกครองเขต ๑๓

จัดทำโดย

ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ประวัติความเป็นมาของอำเภอ	๑
- คำขวัญอำเภอ	๑
- ข้อมูลการปกครอง / ประชากร	๒
- ที่ตั้ง อาณาเขต	๒
- ลักษณะภูมิประเทศ	๓
- ลักษณะภูมิอากาศ	๓
ประวัติหมู่บ้านโพนสูง	๓
- จำนวนประชากร	๓
- ลักษณะภูมิประเทศ	๔
- ที่ตั้ง อาณาเขต	๔
- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๕
- ข้อมูลทางเศรษฐกิจของหมู่บ้าน	๕
ความสำคัญและความเป็นมาของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านโพนสูง	๖
วัตถุประสงค์	๖
ขั้นตอนการดำเนินงาน (วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ)	๗
ผลการดำเนินงาน ผลสัมฤทธิ์ และประโยชน์ที่ได้รับ	๗
ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ	๘
บทเรียนที่ได้รับ	๘
ภาพกิจกรรม	๙
กิจกรรมอื่น ๆ ที่ดำเนินการในศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านโพนสูง	๑๐
สถิติการขอเข้าศึกษาดูงานจากหน่วยงานต่าง ๆ	๒๓

ประวัติความเป็นมาของอำเภอ

อำเภอเมืองนครราชสีมา มีชื่อเรียกตามความถนัดของชาวพื้นเมืองว่า “โคราช” เรียกตามภาษาราชการว่า “เมืองนครราชสีมา” เหตุที่เรียก ๒ ชื่อ ด้วยปรากฏว่าตามหลักฐานโบราณคดีเรื่องงานช่างต้นวินิจฉัยชื่อเมืองนครราชสีมาว่า ก่อนที่จะสร้างขึ้นในสถานที่ปัจจุบัน เดิมมีเมืองโบราณอยู่ ๒ เมือง ซึ่งอยู่ทางขวาของลำตะคอง ปัจจุบันอยู่ในเขตอำเภอสูงเนิน เมืองที่หนึ่งอยู่ทางฝั่งซ้ายของลำตะคองมีชื่อเรียกว่า “เมืองโคราช” จากหลักฐานที่ได้สำรวจพบว่าในบริเวณเมืองทั้งสอง เมืองเสมาสร้างเมืองขึ้นมาใหม่ ต่อมาได้ข้ามมาสร้างเมืองโคราชขึ้นอีกเป็นเมืองใหม่ ทั้งเมืองเสมาให้เป็นเมืองร้างในที่สุด

เมืองโคราชที่สร้างขึ้นใหม่นี้ สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยขอม ส่วนชื่อเมืองนั้นเข้าใจว่าพวกพราหมณ์คงใช้ชื่อเมือง “โคราฆะปุระ” ในมัชฌิมประเทศมาตั้งเป็นชื่อเมืองในประเทศไทยอยู่หลายเมือง ซึ่งชื่อบ้านนี้นานเข้าเสียงเรียกเพี้ยนไปเป็น “โคราช” ต่อมาสมเด็จพระนารายณ์ได้ย้ายเมือง “โคราช” และเมืองเสมา มาสร้างในที่ตั้งปัจจุบัน และตั้งชื่อใหม่ว่า “เมืองนครราชสีมา”

เมืองนครราชสีมา ที่สร้างเมืองขึ้นใหม่นี้ เป็นเมืองหน้าด่านมีคูล้อมรอบและมีประตูเมือง ๔ ประตู คือ

ด้านทิศเหนือ	เรียกว่า	ประตูพลแสน (ประตูน้ำ)
ด้านทิศใต้	เรียกว่า	ประตูไชยณรงค์ (ประตูผี)
ด้านทิศตะวันออก	เรียกว่า	ประตูพลล้าน
ด้านทิศตะวันตก	เรียกว่า	ประตูชุมพล

คำขวัญอำเภอ

“ คุณย่าโมศูนย์รวมใจ ยิ่งใหญ่ปราสาทหิน
ขนมจีนบ้านประโดก มรดกโลกไม่กลายเป็นหิน ”

ความหมาย

คุณย่าโม หมายถึง ท้าวสุรนารี ซึ่งปัจจุบันมีอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารีที่ภายในบรรจุอัฐิของท้าวสุรนารี สร้างขึ้นมาเพื่อระลึกถึงและยกย่องคุณงามความดีของวีรสตรีสามัญชนคนแรกของประเทศ เป็นวีรสตรี ในประวัติศาสตร์ที่สร้างคุณประโยชน์ให้แก่ชาติบ้านเมือง จึงเป็นบุคคลที่ชาวโคราชภาคภูมิใจและเคารพบูชา

ปราสาทหิน หมายถึง ปราสาทหินพนมวัน เป็นโบราณสถานสถาปัตยกรรมในคติความเชื่อของเขมรโบราณ สร้างราวพุทธศตวรรษที่ ๑๖ – ๑๗ เพื่อเป็นเทวสถาน ต่อมาภายหลังดัดแปลงเป็นพุทธสถานเป็นปราสาทหินที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ ๕ ของประเทศไทย

ขนมจีนบ้านประโดก หมายถึง ขนมจีนประโดก เป็นผลิตภัณฑ์ประจำตำบลหมื่นไวย ประโดกเป็นหมู่บ้านที่เก่าแก่ที่สุดในตำบล คนส่วนใหญ่มีอาชีพทำขนมจีนขายมาเป็นเวลานาน และมีสูตรเฉพาะที่ไม่เหมือนใคร ทั้งเส้นขนมจีนและน้ำยา

ไม้กลายเป็นหิน หมายถึง พืชพันธุ์ไม้กลายเป็นหิน เป็นพืชพันธุ์ไม้กลายเป็นหินแห่งแรกของประเทศไทย และเป็นหนึ่งในเจ็ดแห่งของโลก จัดแสดงไม้กลายเป็นหิน ฟอสซิลช้างดึกดำบรรพ์ และชิ้นส่วนไดโนเสาร์

ข้อมูลการปกครอง / ประชากร

อำเภอเมืองนครราชสีมา แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๒๕ ตำบล ๒๓๕ หมู่บ้าน ๙๐ ชุมชน จำนวนประชากรทั้งสิ้น ๔๖๘,๓๕๓ คน แยกเป็นเพศชาย จำนวน ๒๒๘,๗๖๐ คน และเพศหญิง จำนวน ๒๓๙,๖๓๕ คน และมีครัวเรือน จำนวน ๑๒๙,๓๔๐ ครัวเรือน (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๒๗ แห่ง ประกอบด้วย เทศบาลนครนครราชสีมา ๑ แห่ง เทศบาลตำบล ๑๕ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล ๑๑ แห่ง

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน ๗๗๔ คน

๑. กำนัน	จำนวน ๒๔ คน
๒. ผู้ใหญ่บ้าน	จำนวน ๒๑๑ คน
๓. แพทย์ประจำตำบล	จำนวน ๒๓ คน
๔. สารวัตรกำนัน	จำนวน ๔๘ คน
๕. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง	จำนวน ๔๖๘ คน

ที่ตั้ง อาณาเขต

ลักษณะพื้นที่โดยทั่วไปของอำเภอเมืองนครราชสีมา มีพื้นที่ทั้งสิ้น ๔๗๘,๓๔๓ ไร่ หรือ ๗๖๕.๓๕ ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางตอนกลางของจังหวัดนครราชสีมา โดยแบ่งสภาพพื้นที่ดังนี้ คือ บริเวณพื้นที่ทางตอนใต้ของอำเภอ มีลักษณะพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดชันลาดเอียงจากทิศใต้ไปทางทิศเหนือ และบริเวณทางตอนใต้ ค่อนไปทางทิศตะวันตก เป็นพื้นที่ป่าสงวนห้วยยางครอบคลุมพื้นที่ ในเขตตำบลไชยมงคล ตำบลหนองจะบก ตำบลบ้านใหม่ และตำบลโคกกรวด ส่วนบริเวณพื้นที่ตอนล่างมีลักษณะเป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีคลองลำตะคอง คลองส่งน้ำชลประทานและเป็นที่ตั้งของเขตเทศบาลเมืองนครราชสีมา และส่วนบริเวณทางตอนเหนือมีลักษณะพื้นที่เกือบราบถึงราบ

ลักษณะภูมิประเทศ

อยู่บนที่ราบสูงโคราช ระหว่างเส้นรุ้งที่ ๑๔-๑๖ องศาเหนือ และเส้นแวงที่ ๑๐๑-๑๐๓ องศาตะวันออก สูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ ๑๕๐-๓๐๐ เมตร ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถยนต์ประมาณ ๒๕๔ กิโลเมตร

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ อำเภอโนนสูงและอำเภอโนนไทย
ทิศใต้	ติดต่อกับ อำเภอปักธงชัยและอำเภอโชคชัย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ อำเภอจักราช อำเภอเฉลิมพระเกียรติ และอำเภอโชคชัย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ อำเภอขามทะเลสอ และอำเภอสูงเนิน

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะทางภูมิอากาศเป็นแบบมรสุม มี ๓ ฤดู คือ

ฤดูร้อน	ช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์	ถึงเดือนพฤษภาคม
ฤดูฝน	ช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนพฤษภาคม	ถึงเดือนตุลาคม
ฤดูหนาว	ช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนตุลาคม	ถึงเดือนกุมภาพันธ์

ประวัติหมู่บ้านโนนสูง

หมู่บ้านโนนสูง แต่เดิมมีชาวลาวอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ พอเริ่มที่จะคิดมาตั้งถิ่นฐานที่ดินแห่งนี้ก็มีการเข้ามาสำรวจพื้นที่และเข้ามาอาศัย ในระหว่างที่ทำการสำรวจ ชาวบ้านสำรวจเจอจอมปลวกที่สูงมาก อยู่บริเวณพื้นที่แถบนี้ ดังนั้น ชาวลาวที่มาอาศัยอยู่ที่ดินแถวนี้นี้จึงเรียกที่ตรงนี้ว่า “โนนสูง” ซึ่งมาจากจอมปลวก กล่าวคือ จอมปลวกในภาษาลาวเรียกว่า “โนน” และจอมปลวกที่ได้พบ เห็นนั้นมีความสูงใหญ่ จึงได้ตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านโนนสูง” ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

จำนวนประชากร

บ้านโนนสูง มีจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริงทั้งหมด ๖๔๗ คน เป็นเพศชาย จำนวน ๓๒๐ คน และเพศหญิง จำนวน ๓๒๗ คน มีครัวเรือน ทั้งหมด ๒๒๕ ครัวเรือน

ตารางแสดงจำนวนประชากรบ้านโพนสูง

ช่วงอายุ	จำนวนประชากร		
	ชาย	หญิง	รวม
น้อยกว่า ๑ ปีเต็ม	-	-	-
๑ ปี - ๒ ปี	-	๓	๓
๓ ปี - ๕ ปี	๔	๑	๕
๖ ปี - ๑๑ ปี	๒๓	๑๔	๓๗
๑๒ ปี - ๑๔ ปี	๕	๘	๑๓
๑๕ ปี - ๑๘ ปี	๑๒	๑๘	๓๐
๑๙ ปี - ๒๕ ปี	๒๒	๒๖	๓๘
๒๖ ปี - ๓๔ ปี	๔๙	๓๕	๘๔
๓๕ ปี - ๔๙ ปี	๙๔	๘๘	๑๘๒
๕๐ ปี - ๕๙ ปี	๕๘	๖๐	๑๑๘
๖๐ ปี ขึ้นไป	๕๓	๗๔	๑๒๗
รวมทั้งหมด	๓๒๐	๓๒๗	๖๔๗

ลักษณะภูมิประเทศของหมู่บ้าน

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา และเป็นพื้นที่อยู่อาศัย ลักษณะเป็นดินเหนียว และคลองน้ำ
ลำบริบูรณ์และคลองส่งน้ำชลประทานไหลผ่านเหมาะสำหรับเป็นพื้นที่ทำการเกษตร

จำนวนพื้นที่ทั้งหมด	๑๔๓๒ ไร่
พื้นที่อยู่อาศัย	๕๔๗ ไร่
พื้นที่ทำนา	๘๑๕ ไร่
พื้นที่สาธารณะ	๒๐ ไร่

อาณาเขต

- ทิศเหนือ	ติดต่อกับ บ้านสระตาราช	หมู่ที่ ๑๒ ต.จอหอ
- ทิศใต้	ติดต่อกับ บ้านประโดก	หมู่ที่ ๑ ต.หมื่นไวย
- ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ บ้านสำโรง	หมู่ที่ ๙ ต.จอหอ
- ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ บ้านคลองบริบูรณ์	หมู่ที่ ๕ ต.หมื่นไวย

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ป่าไม้ ในหมู่บ้านปลูกป่าชุมชนรอบบริเวณคลอง ๔ และคลองบริบูรณ์ ได้แก่ ต้นสัก ชี้เหล็ก มะตูม แต้ว กระสัง แคนา ต้นจำปี ต้นจำปา และไม้โบราณ

ดิน สภาพดินร่อยละ ๘๐ เป็นดินชุดราชบุรี มีลักษณะเป็นดินสีนวลไหมปนขาวมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติสูง เหมาะสำหรับใช้ทำนามีความเหมาะสมดี แต่ข้าวอาจเสียหายจากน้ำท่วมฉับพลัน ดินประเภทนี้ไม่เหมาะสมในการปลูกพืชไร่

ข้อมูลทางเศรษฐกิจของหมู่บ้าน

การประกอบอาชีพ

- รับจ้างทั่วไป	จำนวน ๒๒๓ ราย
- ทำนา ทำสวน	จำนวน ๔๖ ราย
- รับราชการ, รัฐวิสาหกิจ	จำนวน ๙๙ ราย
- ค้าขาย	จำนวน ๗๕ ราย
- กำลังศึกษา	จำนวน ๑๕๐ ราย
- อาชีพอื่น ๆ	จำนวน ๖๘ ราย

จำแนกตามช่วงอายุตามวัยแรงงาน

- เด็ก (๐ - ๑๔ ปี)	จำนวน ๕๘ ราย
- วัยแรงงาน (๑๕ - ๕๙ ปี)	จำนวน ๔๖๒ ราย
- ผู้สูงอายุ (มากกว่า ๖๐ ปีเต็ม)	จำนวน ๑๒๗ ราย
รวม	จำนวน ๖๔๗ ราย

รายได้เฉลี่ย (ตามเกณฑ์ จปฐ. ปี ๒๕๖๒) เท่ากับ ๑๓๓,๘๘๗.๓๖ บาท/คน/ปี

ผลิตภัณฑ์ชุมชน

- ผลิตภัณฑ์หลัก คือ ข้าว
- ผลิตภัณฑ์รอง คือ พืชผัก

ความสำคัญและความเป็นมาของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านโพนสูง

บ้านโพนสูง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๔ ตำบลหมื่นไวย อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา เดิมเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ในโครงการสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตเศรษฐกิจแบบพอเพียง โดยเรียนรู้ผ่านสื่อวีดิทัศน์ และได้รับคำปรึกษาจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ในการบริหารจัดการความเป็นอยู่ การอยู่ร่วมกัน วิถีชีวิต การอยู่โดยปราศจากโรค การหารายได้ ทำเอง กินเอง ใช้เอง เหลือก็นำไปจำหน่าย จึงเกิดความคิดในการรวมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ร่วมกันพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้น และหาวิธีแก้ไข เช่น หากพบว่าราคาผลผลิตตกต่ำ ก็มาค้นหาสาเหตุ เมื่อทราบสาเหตุว่าราคาตกต่ำเพราะผลผลิตล้นตลาด จึงหาวิธีแก้ไขโดยการแปรรูปผลผลิตเพื่อให้สามารถเก็บได้นานขึ้น มีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย และก่อให้เกิดมูลค่าที่สูงขึ้น

ต่อมาในปี ๒๕๕๘ บ้านโพนสูงได้รับการคัดเลือกจากอำเภอเมืองนครราชสีมา ให้เป็นศูนย์เรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริระดับอำเภอ และได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อปรับปรุงสถานที่ให้เป็นศูนย์เรียนรู้เพื่อให้ประชาชนมาศึกษาดูงานได้ จากนั้นได้ดำเนินกิจกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาโดยตลอด และในปี ๒๕๖๓ มีการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพเพาะเห็ดนางฟ้าภูฐาน ซึ่งสมาชิกในกลุ่มได้ดำเนินการอยู่แล้ว แต่ต้องการขยายการผลิตให้เพิ่มมากขึ้นและมีความต่อเนื่องเพียงพอต่อความต้องการของตลาด และต้องการให้สมาชิกกลุ่มมีรายได้จากการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังสามารถต่อยอดอาชีพให้แก่คนในชุมชนเพื่อที่จะช่วยส่งเสริมศักยภาพในการประกอบอาชีพให้เกิดผลสำเร็จและมีความมั่นคง อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมอาชีพให้กับคนในชุมชน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ เช่น รายได้ในการจ้างแรงงานในการผลิตก้อนเห็ดและนำก้อนเห็ดไปเปิดดอก
๒. เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มอาชีพ ให้สามารถขยายผลเพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนนโยบายในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมในชุมชน
๓. เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีต่าง ๆ และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ใหม่ ๆ อีกทั้งเป็นแหล่งศึกษาดูงาน
๔. เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยวในชุมชน เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชน

ขั้นตอนการดำเนินงาน (วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ)

๑. ประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์โครงการฯ ต่าง ๆ ที่จะดำเนินการให้แก่กลุ่มอาชีพรับทราบ และเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการ

๒. จัดทำโครงการ เพื่อนำเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณ โดยในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมการปกครอง จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท และนำมาจัดทำโครงการส่งเสริมอาชีพผลิตก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้าภูฐาน

๓. เมื่อได้รับงบประมาณสนับสนุน จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ตามแผนเบิกจ่ายเงินงบประมาณ

๔. ดำเนินการผลิตก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้าภูฐานตามเป้าหมายจำนวน ๑๕,๐๐๐ ก้อน

๕. ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินโครงการ

ทุกขั้นตอนมีการปฏิบัติและการเข้าไปมีส่วนร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกรมการพัฒนาชุมชน ตามหลักกิจกรรม ๓ สร้าง คือ

(๑) กลุ่มส่งเสริมให้เกิดครัวเรือนเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ ที่มีวิถีชีวิตและการพัฒนาด้านเกษตร ที่มีรูปแบบการผลิต การตลาด การบริโภค ด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(๒) เป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ด้านการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และพัฒนาเครือข่ายด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(๓) กลุ่มส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรในพื้นที่อย่างคุ้มค่า และยั่งยืน ภายใต้แนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการดำเนินงาน ผลสัมฤทธิ์ และประโยชน์ที่ได้รับ

ผลการดำเนินงาน

ประชาชนทุนหมุนเวียนและสามารถดำเนินกิจกรรมการเพาะเห็ดได้อย่างต่อเนื่อง

ผลสัมฤทธิ์

ผลิตก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้าภูฐานได้ จำนวน ๑๕,๐๐๐ ก้อน

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. มีการสร้างงาน สร้างรายได้ และเกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้มีการยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและยั่งยืนต่อไป

๒. กลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็งและชุมชนยั่งยืน

๓. เกิดการประสานงาน และเกิดความสามัคคีในชุมชนระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน ตามหลัก “บวร”

๔. สามารถเป็นแหล่งศึกษาดูงาน เป็นศูนย์การเรียนรู้ในด้านต่างๆ ให้กับประชาชนได้ ซึ่งนอกจากเห็นนางฟ้าภูฐานแล้ว ยังมีการนำเสนอผลการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ทั้งด้านการท่องเที่ยวและการส่งเสริมอาชีพ พร้อมทั้งศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตพอเพียง เพื่อเป็นต้นแบบในการนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การเลี้ยงหมูหลุม การเลี้ยงจิ้งหรีด การปลูกมัลเบอร์รี่ และการทำเส้นทางท่องเที่ยวเส้นทางจักรยาน เป็นต้น

ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ

๑. ความรู้ความสามารถของผู้ใหญ่บ้าน ที่แสวงหาความรู้และคิดต่อยอดอยู่เสมอ

๒. ความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในพื้นที่ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

๓. ความเข้มแข็งของคนในชุมชน

๔. การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ให้สมาชิกในกลุ่ม เช่น การศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาศักยภาพ เป็นต้น

๕. โอกาสในการได้รับงบประมาณสนับสนุนต่าง ๆ

๖. การฝึกอบรมการรับมือภาวะฉุกเฉิน เพื่อให้คนในชุมชนทราบแนวทางปฏิบัติ และแนวทางแก้ไขปัญหาในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน

๗. การบริหารเงินทุนและทรัพยากร มีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย โดยจัดทำหลักฐานการเงินให้ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน

๘. มีการติดตามงานจากสำนักงานโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ในทุก ๆ ปี และมีการส่งเสริมสนับสนุนในสิ่งที่ชุมชนต้องการ เพื่อขยายผลโครงการ

บทเรียนที่ได้รับ

๑. การที่บ้านโพนสูงได้เป็นศูนย์การเรียนรู้ เป็นแหล่งศึกษาดูงานให้กับหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างหมู่บ้านที่เป็นศูนย์การเรียนรู้และหน่วยงานของผู้ศึกษาดูงาน นำสิ่งที่ดีของแต่ละฝ่ายมาแลกเปลี่ยนกัน เพื่อพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น

๒. การที่กลุ่มมีการวางแผน มีการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มไว้แล้ว เมื่อมีงบประมาณมาลงสามารถปรับแผนดำเนินการได้ทันที และสามารถรับมือได้หากเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน

๓. การก่อให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมของคนในชุมชน โดยนำผลประโยชน์จากการดำเนินการของกลุ่มมาแบ่งปัน ซึ่งประโยชน์ส่วนใหญ่จะตกได้แก่กลุ่มและสมาชิกที่ดำเนินโครงการ และประโยชน์ส่วนน้อยประมาณ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ นำไปปรับปรุงพัฒนาให้เกิดประโยชน์แก่คนในชุมชน ทำให้ทุกคนในชุมชนเห็นประโยชน์และเห็นผลในรูปธรรมของการดำเนินการของสมาชิกกลุ่ม

ภาพกิจกรรมการเพาะเห็ดนางฟ้าภูฐาน

กิจกรรมอื่น ๆ ที่ดำเนินการในศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านโพนสูง

๑. **กิจกรรมทำนาแปลงรวม** เพื่อเป็นแหล่งอาหาร พร้อมทั้งเป็นแหล่งรายได้สำหรับการจัดสวัสดิการให้กับชุมชน โดยทำกิจกรรมในพื้นที่ของสมาชิกภายในชุมชนที่ประสงค์ร่วมโครงการ ซึ่งปัจจุบันมีพื้นที่เข้าร่วมโครงการรวม ๑๘ ไร่ ได้ผลผลิตประมาณ ๕-๘ ตันต่อปี โดยดำเนินการภายใต้แนวคิด “ดำวันแม่ เกียววันพ่อ” และนำผลผลิตข้าวเปลือกที่ได้ส่วนหนึ่งมอบให้แก่สมาพันธ์เกษตรกรอินทรีย์ไทย แล้วสมาพันธ์จะนำข้าวทั้งหมดที่รวบรวมได้ทุกละแ้ว ถวายแด่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งสมาพันธ์กำหนดหลักเกณฑ์ว่า ถ้ากลุ่มมอบข้าวข้าวเปลือก ๑ ตัน จะได้รับเข็มพระราชทาน ๑ ชิ้น และโดยสมาชิกในกลุ่มจะมีมติคัดเลือกว่าจะให้ใครเป็นผู้เข้ารับพระราชทาน ข้าวอีกส่วนหนึ่งจะนำมาสีแปรสภาพข้าวเพื่อจำหน่ายให้แก่ชุมชน และจำหน่ายในการออกร้านต่าง ๆ โดยกลุ่มได้จัดซื้อเครื่องแป็คข้าว บล็อก และถุง เพื่อสร้างมูลค่าเสริมให้แก่ผลิตภัณฑ์ และสามารถเก็บได้นานมากขึ้น โดยเครื่องแป็คข้าวได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมการปกครองจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท

๒. การทำปลาส้มไร่ก้าง เกิดจากในชุมชนเลี้ยงปลาตะเพียนและปลานิลจำนวนมาก จึงเกิดความคิดอยากแปรรูป โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมการปกครองจำนวน ๕,๐๐๐ บาท

๓. การทำกล้วยตาก ชุมชนดำเนินโครงการปลูกกล้วยน้ำว้ามะลิอ่อง และมีการแปรรูปทำเป็นกล้วยตากจำหน่าย เดิมใส่กล่องพลาสติกจำหน่าย และมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบเป็นกล้วยตากเสียบไม้ ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมการปกครองจำนวน ๕,๐๐๐ บาท ในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เป็นถุงสุญญากาศพร้อมสติ๊กเกอร์โลโก้บ้านโนนสูง เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้า

๔. การจัดทำเส้นทางปั่นจักรยาน โดยได้รับการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวตามโครงการ OTOP นวัตกรรม เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางปั่นจักรยานให้รอบแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน โดยจัดทำแผนที่ท่องเที่ยวเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ และมีบริการจักรยานให้นักท่องเที่ยวเช่าปั่นชมสถานที่ต่าง ๆ พร้อมทั้งมีโฮมสเตย์ให้บริการสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการค้างคืน

๕. การสร้างตลาดชุมชน เกิดจากในชุมชนมีผลผลิตประเภทพืชผักจำนวนมาก แต่ไม่มีสถานที่จำหน่าย เกิดปัญหาด้านการตลาด จึงคิดหาช่องทางการจำหน่าย โดยมีหน่วยงานเอกชนให้การสนับสนุนในการสร้างตลาดในชุมชน จึงมีการจำหน่ายสินค้ามาอย่างต่อเนื่อง

๖. การเลี้ยงหมูหลุม ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งในชุมชนมีการปลูกผักผลไม้ค่อนข้างมาก แต่ไม่มีมูลสัตว์ที่จะนำมาทำปุ๋ย จึงเกิดความคิดสร้างแหล่งผลิตปุ๋ย โดยเลี้ยงหมูหลุม ซึ่งทำให้ได้ประโยชน์สองต่อคือได้มูลสัตว์มาทำปุ๋ยและสามารถจำหน่ายเนื้อหมูได้ และเนื่องจากเลี้ยงในพื้นที่ชุมชน จึงมีการบริหารจัดการในการกำจัดกลิ่นโดยใช้น้ำหมักจากสับปะรดฉีดย่น ทำให้ไม่เกิดกลิ่นและไม่มีแมลงวันรบกวน

๗. การปลูกมะนาวในบ่อซีเมนต์ เดิมปลูกมะนาวพันธุ์พื้นบ้าน และเริ่มนำมะนาวพันธุ์อื่น ๆ มาปลูกในบ่อซีเมนต์ จากขายผลมะนาวอย่างเดียว มีการพัฒนามาขายกิ่งพันธุ์ มีการแปรรูปเป็นน้ำมะนาวพร้อมดื่มเพื่อจำหน่าย และเสิร์ฟให้คนมาศึกษาดูงาน ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มมากขึ้น

๘. การเลี้ยงจิ้งหรีดทองแดง เกิดจากสมาชิกกลุ่ม มีความต้องการสร้างรายได้เสริมจากการเลี้ยงจิ้งหรีด และสามารถเป็นจุดให้นักท่องเที่ยวมาเรียนรู้วิธีการเลี้ยงจิ้งหรีด และวิธีการทำอาหารจากจิ้งหรีดได้อีกด้วย

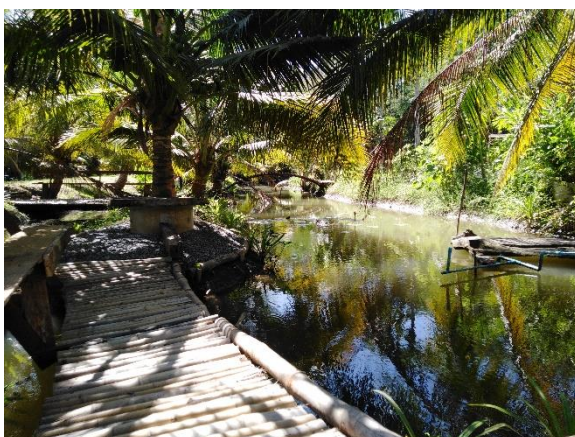
๙. การปลูกมัลเบอร์รี่ มีการมัลเบอร์รี่สายพันธุ์เชียงใหม่ ๖๐ ซึ่งปลูกได้ในสภาพอากาศ
ทั่ว ๆ ไป เป็นพันธุ์นิยมนำมาแปรรูป เช่น น้ำมัลเบอร์รี่ แยมมัลเบอร์รี่ โยเกิร์ตมัลเบอร์รี่ โดยจัดทำรูปแบบการ
ปลูกให้เป็นอุโมงค์มัลเบอร์รี่ เพื่อให้นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมถ่ายภาพได้

๑๐. ฟาร์มชุมชน กิจกรรมปลูกฝังภูมิรู้และการปลูกกล้วยน้ำว้ามะลิอ่อง เกิดจากการรวมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มเศรษฐกิจพอเพียง มาลงทุนร่วมกันเพื่อสร้างอาชีพของกลุ่ม และต้องการมีผลไม้ปลอดสารเคมีเพื่อไว้จำหน่าย อีกทั้งต้องการเผยแพร่ความรู้และให้นักท่องเที่ยวมาเรียนรู้วิธีการปลูก การขยายพันธุ์ การห่อ การเก็บผล ซึ่งใช้พื้นที่ดำเนินการ ๘ ไร่ เป็นที่ส่วนบุคคลที่ได้รับความยินยอมให้ใช้พื้นที่ในการปลูกระยะเวลา ๕ ปี

๑๑. สวนมะพร้าวเจ้ามุย เกิดจากความตั้งใจของเจ้าของสวนมะพร้าวที่ต้องการมีส่วนร่วม กับชุมชน เพื่อพัฒนาสวนมะพร้าวที่เคยจำหน่ายแต่มะพร้าวอ่อน ให้เป็นแหล่งพักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยวได้มาชมบรรยากาศของสวนมะพร้าว ชุมชนจึงขอเข้าไปปรับปรุงพื้นที่ในสวนมะพร้าว เพื่อให้ นักท่องเที่ยวเป็นจุดท่องเที่ยวได้ เนื่องจากสวนมะพร้าวดังกล่าวอยู่ในเส้นทางท่องเที่ยวของชุมชน

๑๒. สะพานนาบัว เดิมสมาชิกมีอาชีพทำนาบัวเพื่อจำหน่ายดอกบัวในช่วงวันพระ เมื่อมีโครงการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี สมาชิกมีความต้องการเข้าร่วมกับชุมชนเพื่อพัฒนานาบัวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนเพื่อให้นักท่องเที่ยว มาเยี่ยมชมและเก็บดอกบัวมาทำกิจกรรมพับดอกบัว ชาวบ้านเริ่มตัดไม้ไผ่มาทำสะพาน ทำจุดจอดจักรยาน แต่งสวนเพื่อถ่ายรูป และทำห้องน้ำเพื่อบริการนักท่องเที่ยว

๑๓. พิพิธภัณฑ์เรื่องเก่าเล่าอดีต เกิดจากสมาชิกมีความชอบของเก่าเป็นทุนเดิมจึงมีการสะสมข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ ไว้ และต้องการให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาเรียนรู้ จึงได้เข้าร่วมกับชุมชนจัดทำพิพิธภัณฑ์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาชมและศึกษาของเก่าโบราณที่กำลังจะหายไป ซึ่งชุมชนให้การสนับสนุนเรื่องการสร้างโรงเรือนเก็บของเก่า และนำของเก่ามาขึ้นทะเบียนประวัติ ของเก่าแต่ละชิ้น มีเรื่องราวบอกเล่าประวัติความเป็นมาเล่าได้ว่ามาจากไหน อายุประมาณเท่าไร โดยได้รับความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ในการขึ้นทะเบียนของเก่าและการจัดทำทะเบียนประวัติ

๑๔. กิจกรรมศึกษาวิถีชีวิตพอเพียงบ้านต้นไม้ คือ การมาสัมผัสวิถีชีวิตแบบเรียบง่าย ไม่ยึดเงินเป็นที่ยึด โดยยึดคติ “ใช้ชีวิตเพียงพอก่อนเพื่อจากลา” เกิดจากชาวบ้านคนหนึ่งชอบอาศัยอยู่บนต้นไม้ และในอดีตเป็นผู้ติดยาเสพติด(กัญชา) มากกว่า ๓๐ ปี แต่สามารถกลับตัวกลับใจเลิกยาเสพติดและผันตัวมาใช้ชีวิตแบบเรียบง่ายอยู่ในบ้านต้นไม้มัน จึงเป็นตัวอย่างให้นักเรียน นักศึกษา นักท่องเที่ยวได้ดูวิถีความเป็นอยู่ของคนที่อยู่แบบพอเพียง ไม่ใช่ไฟฟ้า ใช้โซล่าเซลล์ และเป็นตัวอย่างของคนที่เคยผิดพลาดในการใช้ชีวิตแล้วกลับมาเป็นคนที่ดีสังคมให้ออกัส และถ่ายทอดประสบการณ์ให้กับสังคมต่อไป

สถิติการขอเข้าศึกษาดูงานจากหน่วยงานต่าง ๆ

มีส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มเกษตรกร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รวมไปถึงกำนันผู้ใหญ่บ้าน นักเรียนนักศึกษา จากจังหวัดต่าง ๆ มาศึกษาดูงานตลอดทั้งปี โดยในปี ๒๕๖๒ มีสถิติการเข้าศึกษาดูงาน ณ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านโพนสูง จำนวน ๒๕ ครั้ง มีผู้เข้าศึกษาดูงานรวม ๑,๗๘๗ คน และในปี ๒๕๖๓ จำนวน ๑๕ ครั้ง รวม ๙๔๔ คน